

Lucyna Staniszevska

*Odpowiedzialność odszkodowawcza za szkodę wyrządzoną decyzją administracyjną oraz
prawomocnym orzeczeniem sądu administracyjnego*

Streszczenie

Artykuł przedstawia analizę odpowiedzialności odszkodowawczej władzy publicznej za szkody spowodowane działaniem organów administracji publicznej oraz władzy sądowniczej. Odpowiedzialność władzy publicznej za szkodę to zagadnienie bardzo szerokie. Treść artykułu koncentruje się jedynie na odpowiedzialności za akty władcze indywidualne, tj. orzeczenia sądowe i decyzje administracyjne. Obowiązująca w Polsce regulacja prawna umożliwia naprawienie szkody wyrządzonej zarówno przez działanie, jak i zaniechanie władzy publicznej.

Institucja odpowiedzialności odszkodowawczej państwa za niezgodne z prawem, wadliwe działania organów władzy publicznej nabiera szczególnego znaczenia. Powodem tego stanu rzeczy jest wysoki stopień skomplikowania prawa oraz wkraczanie władzy publicznej w coraz to nowe obszary życia społecznego. Zapewnienie skutecznej ochrony poszkodowanych wobec tych naruszeń jest jednym z ważniejszych zadań państwa demokratycznego.

Przepisem obligującym do nowego spojrzenia na istniejącą już w prawie polskim instytucję odszkodowania jest art. 77 ust 1 Konstytucji RP regulujący odpowiedzialność odszkodowawczą organów władzy publicznej za działania niezgodne z prawem. W kontekście interpretacji doktryny i orzecznictwa omówiono przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, do których należą: działanie organu władzy publicznej, bezprawność działania, powstanie szkody oraz związek przyczynowy.

W sposób szeroki ujęto rozważania dotyczące dochodzenia odszkodowania za szkody wyrządzone decyzją podlegającą weryfikacji w toku instancji. Zagadnienie to jest istotne, do dnia dzisiejszego brak jest bowiem spójnej i jasnej regulacji prawnej pozwalającej jednoznacznie stwierdzić, czy w przypadku nieostatecznej decyzji możliwe jest dochodzenie odszkodowania za szkody spowodowane jej wykonaniem.

Artykuł sygnalizuje także potrzebę ewolucji tej odpowiedzialności w kierunku rozszerzenia ochrony prawnej poszkodowanych w związku z wykonywaniem władzy publicznej. Tymczasem judykatura stara się zawężyć znaczenie kluczowego dla tego rodzaju odpowiedzialności pojęcia „bezprawność” i interpretować je w sposób oderwany od dotychczasowego ujęcia w prawie cywilnym.

Słowa kluczowe: szkoda, odpowiedzialność odszkodowawcza Skarbu Państwa, niezgodne z prawem decyzje administracyjne i orzeczenia sądowe, delikt państwowy, bezprawność władzy publicznej